

Alminnelige innkjøpsvilkår for NTE

Innhold

DEL 0	INNLEDNING	2
DEL 1	ALMINNELIGE KONTRAKTSBESTEMMELSER VAREKJØP.....	2
DEL 2	ALMINNELIGE KONTRAKTSBESTEMMELSER TJENESTEKJØP	4
DEL 3	FELLESBESTEMMELSER VARE- OG TJENESTEKJØP	6
a)	Bestilling, fakturering, mm	6
b)	NTEs etiske retningslinjer for leverandører.....	7
DEL 4	SERIØSITETSKRAV I BYGG- OG ANLEGGSKONTRAKTER.....	9

DEL 0 INNLEDNING

Disse innkjøpsbetingelser gjelder for alle kjøp der Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS eller ett av selskapets datterselskaper er oppdragsgiver.

Der det er inngått avtaler spesifikt for det aktuelle kjøpet, eller kjøpet skjer som avrop på en rammeavtale, utfyller betingelsene i dette dokumentet disse avtalene. Ved motstrid har de spesifikt avtalte betingelsene forrang.

Innkjøpsvilkårene er systematisert som følger:

- Del 1 Alminnelige kontraktsbestemmelser for varekjøp
- Del 2 Alminnelige kontraktsbestemmelser for tjenestekjøp
- Del 3 Fellesbestemmelser for vare- og tjenestekjøp, herunder bestemmelser knyttet til HMS, ytre miljø og samfunnsansvar
- Del 4 Seriøsitetskrav i bygge- og anleggskontrakter

DEL 1 ALMINNELIGE KONTRAKTSBESTEMMELSER VAREKJØP

Disse innkjøpsbetingelser gjelder for varekjøp.

For kjøp av byggevarer gjelder den til enhver tid siste versjon av NS 8409 «*Alminnelige kontraktsbestemmelser for kjøp av byggevarer*». Bestemmelsene i dette dokumentet utfyller bestemmelsene i NS 8409. Ved motstrid har bestemmelsene i dette dokumentet forrang.

For øvrige varekjøp gjelder de alminnelige bestemmelsene i lov om kjøp av 13. mai 1988 nr. 27 (Kjøpsloven). Bestemmelsene i dette dokumentet utfyller bestemmelsene i kjøpsloven. Ved motstrid har bestemmelsene i dette dokumentet forrang.

1. LEVERINGSBETINGELSER

- a. Leverandøren forplikter seg til å levere de produktene som avtalen omfatter og innestår for at leveransen er i samsvar med norske lover og de krav som følger av konkurransegrunnlaget. Eventuelle avvikende leveringsvilkår er uten virkning for leveransen, med mindre Oppdragsgiver skriftlig har godtatt dem.
- b. Varen skal leveres til avtalt leveringstid og leveringssted. Dersom leveringstid ikke er avtalt, skal levering skje innen rimelig tid etter at kontrakt er inngått.
- c. Hvis ikke annet avtales, skal leveransen skje fritt levert Delivered Duty Paid (DDP) – losset Incoterms 2020, på det sted som er angitt i bestillingen. Dersom transportinstruksjoner ikke er angitt i bestillingen, skal instruksjoner innhentes før forsendelse.
- d. Varen skal ved levering være ledsaget av sertifikater, tegninger, nødvendige instruksjoner for drift og vedlikehold, samt materialangivelser og reservedelslister med fabrikantenes identifikasjon og annen dokumentasjon som måtte være avtalt og spesifisert i bestillingen.
- e. Dersom det er avtalt at Selger skal utføre montasje, eller at det i forbindelse med leveransen skal foretas funksjonstester eller lignende, anses levering først foretatt når montasjen eller testene er ferdig, og NTE har bekreftet at leveransen er akseptert.
- f. For varer / komponenter som NTE skal foreta montasje av skal fundament- og oppstillingstegninger leveres i god tid før den øvrige leveransen, slik at NTEs forberedende arbeid på montasjeplassen ikke forsinkes. Dokumentasjonen skal være skrevet på norsk hvis ikke annet er avtalt.
- g. Leveransen skal ikke skje tidligere enn avtalt, med mindre NTE skriftlig gir tillatelse til det. Levering før avtalt leveringstid skjer for Leverandørens risiko med mindre NTE skriftlig har samtykket til slik levering.
- h. NTE er forpliktet til innen rimelig tid etter mottaket å kontrollere at leveransen er i samsvar med bestillingen.

- i. Dersom leveransen eller deler av den finnes å lide av en vesentlig mangel, har NTE rett til å avvise den eller de mangelfulle deler ved å gi Selger umiddelbar skriftlig beskjed om dette. For den avviste del av leveransen anses levering ikke skjedd.

2. MONTASJE, PRØVEDRIFT OG IDRIFTSETTELSE

- a. Montasje, prøvedrift og idriftsettelse inngår kun i leveransen hvis dette er særlig angitt i bestillingen.
- b. Utføres slike arbeider til en avtalt pris, omfatter prisen alle ytelser og utgifter som er nødvendige for å gjennomføre en komplett montasje, prøvedrift og idriftsettelse, med mindre annet er skriftlig avtalt.
- c. Selger skal innrette seg etter den arbeidsordning, det arbeidsreglement, de kontroll- og sikkerhetsbestemmelser samt de lover og forskrifter som gjelder på arbeidsstedet.
- d. For montasjearbeidet skal bestemmelser i sist oppdatert versjon av NS 8406 «Forenklet norsk bygge- og anleggskontrakt» gjelde der disse passer.

3. ENDRINGER

- a. NTE har rett til å kreve endringer i leveransen såfremt endringene ligger innenfor det partene på tidspunktet for avtaleinngåelsen med rimelighet kunne forvente. Endringer skal kun utføres etter NTEs skriftlige bestilling.
- b. Selger skal godskrives for det merarbeid han har ved slike endringer i samsvar med det kostnads- og fortjenestenivå som den opprinnelige kjøpesum er basert på. Dersom endringene medfører besparelser for Selger, skal disse trekkes fra kjøpesummen på tilsvarende måte.
- c. Er partene uenige om hvilket beløp som skal legges til eller trekkes fra kjøpesummen som følge av slike endringer, skal Selger likevel iverksette endringen uten å avvente den endelige løsning av tvisten.

4. PRIS

- a. Prisen er fast dersom ikke annet er avtalt.
- b. Avtalt pris skal inkludere emballasje, toll, skatter og andre avgifter. Dersom skatte- og avgiftsbestemmelser endres etter at bestilling har skjedd, har Selger risikoen for dette.
- c. NTE betaler ikke for ytelser og kvanta utover det bestillingen omfatter uten at disse og prisen for dem er skriftlig godkjent av NTE

5. FORSINKELSE

- a. Dersom Selger forstår eller har grunn til å anta at levering vil bli forsinket skal NTE omgående skriftlig underrettes om antatt varighet og årsak.
- b. NTE kan ved forsinkelse velge å enten kreve erstatning etter NS 8409 / kjøpslovens bestemmelser, eller kreve dagmulkt.
- c. Dagmulkten skal utgjøre 2 ‰ pr hverdag av kontraktssummen, men ikke mindre enn kr. 500,-. Dagmulkten skal beregnes av den delen av leveransen som er forsinket. Leverandørens dagmulktansvar er begrenset til 15 % av kontraktssummen.
- d. Dersom begrensningen på 15 % aktualiseres skal forsinkelsen automatisk anses å utgjøre et vesentlig mislighold som gir rett til å varsle heving om leveransen ikke skjer innen en siste frist angitt i hevningsvarselet.
- e. Valg av dagmulkt skal ikke være til hinder for at NTE i ettertid krever erstatning dersom forsinkelsen leder til tap som overstiger dagmulkten. Dersom forsinkelsen medfører at NTE blir ilagt dagmulkt/erstatning av sine oppdragsgivere dette uavkortet inngå i erstatningsberegningen. Betalt dagmulkt skal i så fall gå til fradrag i erstatningen.

6. GARANTIER / REKLAMASJON

- a. Selger garanterer at leveransen oppfyller bestillingens spesifikasjoner og krav, og at den ikke har mangler av noen art. Selger garanterer også at alle materialer som er benyttet i leveransen er nye.
- b. Den alminnelige reklamasjonsfristen / garantiperioden er to år jf. kjøpsloven § 32. Dersom tingen eller deler av den ved vanlig bruk er ment å vare lengre enn to år, er fristen for å reklamere / garantiperioden fem år.
- c. For kjøp av byggevarer er reklamasjonsfristen / garantiperioden alltid fem år jf. NS 8409 pkt. 27.6.
- d. Frist på hhv to og fem år gjelder ikke så langt selgeren ved garanti eller annen avtale har påtatt seg ansvar for mangler i lengre tid.
- e. Garantiperioden forlenges med den tid leveransen er ute av drift pga utbedring og mangler. På de deler av leveransen som er utbedret, herunder eventuelt omlevert, gjelder en ny garantiperiode.

7. AVBESTILLING

- a. NTE kan til enhver tid avbestille leveransen ved skriftlig meddelelse til Selger. Dersom avbestillingen skjer etter at mottak av ordrebekreftelse har selger krav på erstatninger for eventuelle dokumenterte direkte kostnader (som for eksempel transportkostnader) som selger er påført i forbindelse med bestillingen.
- b. Rett til erstatning for påløpte kostnader gjelder ikke dersom avbestillingen skjer etter avtalt leveringstidspunkt (ved forsinkelse).
- c. Gjelder kjøpet en ting som skal tilvirkes særskilt for NTE etter NTEs spesifikasjon har Selger krav på erstatning for påløpte kostnader.

8. EIENDOMSRETT

- a. Dersom forskuddsbetaling blir gitt, skal eiendomsretten til leveransen og/eller til de deler som kal inngå i leveransen, gå over til NTE fra nevnte betalingstidspunkt, selv om leveransen og/eller deler av denne ennå befinner seg hos Leverandør eller dennes underleverandører. Selger bærer likevel risikoen for leveransen inntil den er levert til den varedressen som er angitt i bestillingen.
- b. Dersom det jf pkt 7 betales erstatning i tilknytning til tilvirkningskjøp har NTE eiendomsretten til det som er tilvirket på avbestillingstidspunktet.

DEL 2 ALMINNELIGE KONTRAKTSBESTEMMELSER TJENESTEKJØP

Disse innkjøpsbetingelser gjelder for tjenestekjøp. Der det er inngått avtaler spesifikt for det aktuelle kjøpet, eller kjøpet skjer som avrop på en rammeavtale, utfyller betingelsene i dette dokumentet disse avtalene. Ved motstrid har de spesifikt avtalte betingelsene forrang.

For tjenestekjøp gjelder NS 8406 «Forenklet norsk bygge- og anleggskontrakt» så langt bestemmelsene i denne passer. Bestemmelsene i dette dokumentet utfyller bestemmelsene i NS 8406. Ved motstrid har bestemmelsene i dette dokumentet forrang.

1. LEVERINGSBETINGELSER

- a. Leverandøren forplikter seg til å levere de tjenester som avtalen omfatter og innestår for at leveransen er i samsvar med norske lover og de krav som følger av konkurransegrunnlaget. Eventuelle avvikende leveringsvilkår er uten virkning for leveransen, med mindre Oppdragsgiver skriftlig har godtatt dem.
- b. Tjenesten skal levers til avtalt tid og sted.

2. ENDRINGER

- a. NTE har rett til å kreve endringer i leveransen såfremt endringene ligger innenfor det partene på tidspunktet for avtaleinngåelsen med rimelighet kunne forvente. Endringer skal kun utføres etter NTEs skriftlige bestilling.
- b. Leverandør skal godskrives for det merarbeid han har ved slike endringer i samsvar med det kostnads- og fortjenestenivå som den opprinnelige kjøpesum er basert på. Dersom endringene medfører besparelser for Selger, skal disse trekkes fra kjøpesummen på tilsvarende måte.
- c. Er partene uenige om hvilket beløp som skal legges til eller trekkes fra kjøpesummen som følge av slike endringer, skal Leverandør likevel iverksette endringen uten å avvende den endelige løsning av tvisten.

3. PRIS

- a. Fastpris, time- eller kostnadssatser er ikke gjenstand for regulering med mindre det er avtalt.
- b. Avtale enhetspriser på eventuelle varekjøp som er inkludert i tjenestekjøpet skal inkludere emballasje, toll, skatter og andre avgifter. Dersom skatte- og avgiftsbestemmelser endres etter at bestilling har skjedd, har Selger risikoen for dette.
- c. Timepriser skal inkludere reisetid for lokale reiser som er nødvendig for å gjennomføre oppdraget, alle kostnader til lønn og sosiale ytelser, nødvendig utstyr, ledelse, administrasjon, fortjeneste, risiko osv. for komplett utførelse av arbeidet iht. denne avtale.
- d. Før igangsettelse av det oppdrag, som er forutsatt honorert etter medgått tid, kan NTE pålegge leverandøren å utarbeide en plan for kostnad, tidsbruk og ressurs («KTR») for deloppdraget. Denne planen vil være å regne som entreprenørens anslag over deloppdragets totale kostnader. Honorarbudsjettet skal være i henhold til de avtalte satser og vilkår, og skal minimum inneholde beskrivelse av aktiviteter/ressurser, timeforbruk og pris. Timeomfang ut over plan for kostnad som ikke er avklart i forkant kan ikke påregnes å bli honorert.
- e. NTE betaler ikke for ytelser og kvanta utover det bestillingen omfatter uten at disse og prisen for dem er skriftlig godkjent av NTE

4. FORSINKELSE

- a. Dersom Selger forstår eller har grunn til å anta at utførelse av tjenestene vil bli forsinket skal NTE omgående skriftlig underrettes om antatt varighet og årsak.
- b. NTE kan ved forsinkelse velge å enten kreve erstatning for lidt tap eller dagmulkt i tråd med bestemmelsene i NS 8406.
- c. Valg av dagmulkt skal ikke være til hinder for at NTE i ettertid krever erstatning dersom forsinkelsen leder til tap som overstiger dagmulkten. Dersom forsinkelsen medfører at NTE blir ilagt dagmulkt/erstatning av sine oppdragsgivere dette uavkortet inngå i erstatningsberegningen. Betalt dagmulkt skal i så fall gå til fradrag i erstatningen.

5. AVBESTILLING

- a. NTE kan til enhver tid avbestille leveransen ved skriftlig meddelelse til Selger. Dersom avbestillingen skjer etter at mottak av ordrebekreftelse har selger krav på erstatninger for eventuelle dokumenterte direkte kostnader som selger er påført i forbindelse med bestillingen.

DEL 3 FELLESBESTEMMELSER VARE- OG TJENESTEKJØP

a) Bestilling, fakturering, mm

1. BESTILLING – ORDREBEKREFTELSE

- Alle bestillinger avgis eller bekreftes av NTE skriftlig. Leverandøren skal påse at bestillingen kommer fra noen med bestillerfullmakt. Selger skal straks varsle NTE om feil eller uoverensstemmelser som Selger oppdager i bestillingen.
- Ordrebekreftelse skal sendes uten ugrunnet opphold, og senest 10 dager, etter at bestillingen er mottatt. Dersom ordrebekreftelsen avviker fra bestillingen, skal dette opplyses og spesifiseres.

2. BETALINGS- OG FAKTURERINGSBETINGELSER

- Faktura kan utstedes etter at komplett leveranse har funnet sted. Terminbetaling, delfakturering eller framdriftsfakturering aksepteres kun dersom dette er skriftlig avtalt mellom partene.
- Betalingsfrist skal være minimum 45 dager etter at korrekt faktura er mottatt.
- Fakturaen skal tydelig merkes med:
 - o NTE Selskap
 - o NTEs bestillingsnummer, alternativt bestillers ressursnummer (Selger må spørre om dette dersom det ikke oppgis av bestiller)
 - o Hva beløpet gjelder
 - o Eventuelt andre referanser som NTE krever og som angitt ved bestillingen Avvik fra dette medfører at faktura avvises og returneres Selger
- Faktura til NTE skal oversendes elektronisk i samsvar med standarden Elektronisk Handels Format (EHF).
- Selgers slutfaktura skal være kommet frem til NTE innen 90 dager etter kontraktsmessig levering. Krav fra Selger vedrørende bestillingen som ikke er kommet frem til NTE innen nevnte frist prekluderes og kan ikke gjøres gjeldende.

3. TAUSHETSPLIKT MM

- Partene har taushetsplikt om opplysninger som fremkommer om den annens forretningsmessige eller personlige forhold når det foreligger en berettiget interesse i at opplysningene ikke blir spredt. Dette skal ikke være til hinder for at slike opplysninger gis til andre når dette er nødvendig for gjennomføringen av kjøpet. Det samme gjelder opplysninger som er nødvendige for senere drift og vedlikehold.
- Alle beskrivelser, tegninger, oppskrifter, modeller o.l. som Selger har mottatt fra NTE i forbindelse med kjøpet skal holdes hemmelig, og skal ikke benyttes til andre formål enn utførelse av kjøpet. Selger er erstatningsansvarlig for eventuelle økonomiske tap som NTE påføres som følge av brudd på disse plikter.
- Selger skal ikke uten godkjennelse ta fotografier på eller av NTEs eiendom.
- Selger skal ikke uten spesiell skriftlig tillatelse fra NTE sende ut pressemeldinger, annonsere eller foreta annen form for reklame i forbindelse med kjøpet.

4. OVERDRAGELSE AV AVTALEN

- NTE kan overdra sine rettigheter og forpliktelser etter avtalen forutsatt at NTE kan godtgjøre at erververen har den økonomiske styrke som trengs for å kunne oppfylle NTEs plikter etter avtalen.
- Selger har ikke rett til å overdra avtalen eller sitt vederlag etter avtalen til andre med mindre NTE gir skriftlig samtykke til dette.

5. RETTSVALG OG VERNETING

- Norsk rett skal legges til grunn for alle tvister som oppstår i forbindelse med avtalen.
- NTEs vernetting skal være vernetting for alle søksmål som måtte utspringe av kjøpet.

b) NTEs etiske retningslinjer for leverandører

NTE har ansvaret for de samfunnsmessige konsekvensene som følger av konsernets virksomhet, både med hensyn til miljøpåvirkning, arbeidsforhold og øvrige sosiale forhold. Ansvaret går gjennom hele verdikjeden i vår virksomhet og inkluderer også våre leverandører.

Ved alle anskaffelser, pålegger NTEs interne retningslinjer leverandøren, leverandørens ansatte og andre som representerer leverandøren å respektere internasjonale forpliktelser som menneskerettigheter og internasjonale standarder i arbeidslivet. Våre etiske retningslinjer for leverandører klargjør ytterligere vårt ståsted overfor våre leverandører, ansatte og andre interessenter. Retningslinjene stiller strenge krav til leverandører, underleverandører og produsenter og omfatter arbeidsrettigheter og miljøhensyn, og andre etiske dimensjoner i samsvar med internasjonale konvensjoner fastsatt av ILO og FN.

I dokumentet beskrives minimumsstandarder som forventes av alle NTEs leverandører, underleverandører og produsenter. Leverandører skal påse at også underleverandører og underentreprenører følger disse minimumsstandardene.

Hver enkelt leverandør har videre ansvaret for at de etterlever lover og forskrifter i de land som berøres av leveransene til NTE og i andre land de driver forretningsvirksomhet.

Innholdet i retningslinjene er krav som skal etterfølges av våre leverandører, underleverandører og produsenter i hele verdikjeden. NTE avslutter ikke samarbeid som følge av brudd på disse retningslinjene før en plan for forbedring av forhold er fremlagt og diskutert.

NTE, eller en utsendt tredjepart fra NTE, kan utføre kontroller hos leverandøren for å vurdere i hvor stor grad leverandøren/produsenten oppfyller de etiske kravene, eller hvor langt leverandøren har kommet med å oppfylle kravene.

NTEs retningslinjer for leverandører inngår som en del av NTEs arbeid for å fremme etisk handel, og kan videreformidles til underleverandører som et separat dokument. Alle NTEs medarbeidere som har kontakter med leverandører, skal påse at disse kjenner til og forstår de gjeldende retningslinjene.

Forhold på arbeidsplassen

1. Lønn (ILO konvensjon nr. 131)

- 1.1 Lønn til arbeiderne skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller industriens standard, og alltid tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov.
- 1.2 Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeid påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.
- 1.3 Ansatte hos underleverandører skal ikke under noen omstendigheter være forpliktet til å betale deler av sin lønn fra leverandør tilbake til sin arbeidsgiver.
- 1.4 Fratrekk i lønn som disiplinærreaksjon skal ikke tillates.

2. Arbeidstid (ILO konvensjon nr. 1 og 14)

- 2.1 Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller industriens standard, og kan ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Dette gjelder ukentlig arbeidstid, rett til ukentlig fridag, begrensning av overtid og rett til overtidstillegg.

3. Helse, miljø og sikkerhet (ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164)

- 3.1 Ansatte i bedrifter som er leverandører, underleverandører og/eller produsenter av utstyr og tjenester til NTE, skal ha et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Det betyr at HMS-tiltak skal iverksettes for å redusere risikoen for ulykker og helseskader. Ansatte skal gis jevnlig dokumentert opplæring i HMS.
- 3.2 Arbeiderne skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter, rent drikkevann og eventuelt også helsesikker oppbevaring av mat.

- 3.3 Stiller arbeidsgiver losji til ansattes disposisjon, skal dette være rent, sikkert, tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.
- 3.4 Fysisk mishandling, straff eller trussel om fysisk mishandling skal være forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk, og forskjellige former for ydmykelser.
- 4. Fagorganisering og kollektive forhandlinger** (ILO konvensjon nr. 87, 98 og 135 og 154)
 - 4.1 Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og til å forhandle kollektivt.
 - 4.2 Arbeidsgiveren skal ikke diskriminere fagforeningsrepresentanter, eller hindre dem i å utføre sitt fagforeningsarbeid
 - 4.3 Dersom disse rettigheter er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke i noe tilfelle hindre, parallelle mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.
- 5. Barnearbeid** (FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjoner nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146)
 - 5.1 Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som setter helse eller sikkerhet i fare, inkludert nattarbeid.
 - 5.2 Barn under 15 år (14 eller 16 år i visse land) skal ikke utføre arbeid som kan være til skade for deres utdanning.
 - 5.3 NTE aksepterer ikke nyrekruttering av barnearbeidere. Dersom det hos leverandør/underleverandør/produsent foregår barnearbeid i strid med disse konvensjonene, skal det avvikles snarest. Det skal samtidig legges til rette for at barna gis mulighet til livsopphold og utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.
- 6. Regulære ansettelser**
 - 6.1 Forpliktelser overfor arbeiderne, i tråd med internasjonale konvensjoner og/eller nasjonale lover og regler om regulære ansettelser skal ikke omgås gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.
 - 6.2 Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.
 - 6.3 Lærlingeprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.
 - 6.4 Det skal ikke foregå noen form for tvangsarbeid og ansatte skal være fri til å avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.
 - 6.5 Arbeidstakere må ikke levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal ha full anledning til å avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.
- 7. Diskriminering** (ILO konvensjoner nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon)
 - 7.1 Ingen skal diskrimineres på grunn av etnisk tilhørighet, religion, alder, uførhet, kjønn, ekteskapsstatus, seksuell orientering, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet.
 - 7.2 Ansatte skal vernes mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende atferd og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag.

Forhold utenom arbeidsplassen

8. Miljø

- 8.1 NTE skal som fornybarkonsern sørge for at bærekraft preger hele konsernets virksomhet. Det betyr at vi skal være en pådriver for grønn vekst og at vi skal ivareta klima og miljø i våre beslutninger og prosjekter.
- 8.2 Dette stiller krav til at også leverandører tar miljøhensyn i hele produksjons- og distribusjonsskjeden, ut fra både lokale, regionale og globale miljøaspekter, f.eks. tap av biologisk mangfold, langsiktige skader på økosystemer, forurensning som kan påvirke

klimaet eller skader forårsaket av bruk av kjemikalier. Leverandører skal sørge for akseptabel avfallshåndtering og utfasing av bruk av ikke fornybare ressurser. Det skal ikke drives rovdrift på lokalmiljøet på produksjonsstedet, og det skal tas hensyn slik at det ikke blir skadet av forurensning.

8.3 Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og –reguleringer skal overholdes

8.4 Relevante utslippstillatelser skal være innhentet der det er nødvendig.

8.5 Skadelige kjemikalier og andre stoffer skal forvaltes på en forsvarlig måte

9. Bestikkelser og korrupsjon

9.1 NTE stiller høye etiske krav til egne ansatte og andre som opptre på vegne av selskapet. På samme måte skal leverandører skal holde en høy etisk standard og god forretningsskikk. Gjeldende lover og andre rettslige bestemmelser og overenskomster skal følges. Høy etisk standard krever imidlertid mer enn bare å følge loven i bokstavelig forstand. Leverandører kan ikke gi eller motta goder som kan anses som uakseptabel belønning for å oppnå, beholde eller styre forretningsvirksomhet. Slike goder kan eksempelvis være kontanter, varer, reiser eller tjenester av andre slag.

10. Marginaliserte befolkningsgrupper

10.1 Produksjon, og uttaket av råvarer til produksjonen, av varer som inngår i leveransen til NTE, skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og/eller inntektsgrunnlag for marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer eller andre naturressurser som disse befolkningsgruppene er avhengige av.

DEL 4 SERIØSITETSKRAV I BYGG- OG ANLEGGSKONTRAKTER

1. HMS-kort

Alle arbeidstakere skal bære lett synlig et gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse, søknadsskjema ol aksepteres ikke som HMS-kort. Arbeidstakere som ikke har slikt HMS-kort, vil bli bortvist fra bygge- og anleggsplassen. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid på bygge- og anleggsplassen under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

2. Pliktig medlemskap i leverandørregister

Leverandøren skal ved kontraktsinngåelse oppgi Achilles / StartBANK ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra Achilles / StartBANK eller tilsvarende leverandørregister som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon. Leverandøren skal gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente SKAV-info (skatte- og avgiftsinformasjon) der tilsvarende informasjon kan utstedes i hele kontraktsperioden.

3. Krav om faglærte håndverkere

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgagnene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk samt anleggsgartnerfaget) samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller utenlandsk fagutdanning der dette finnes. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag. Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land.

I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Leverandøren skal etter kontraktsinngåelsen dokumentere hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden. Byggherren kan stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntreffe, og

forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing om så ikke skjer.

4. Læringer

Det er et krav at leverandører er tilknyttet en lærlingordning og at en eller flere lærlinger deltar i utførelsen av kontraktarbeidet innenfor bygg- og anleggsfagene, jf. forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter. I enkelte kontrakter kan det også være aktuelt å stille et konkret prosentkrav om minimum andel av arbeidete timer.

Utenlandske leverandører kan oppfylle kravet ved å benytte lærling fra en lærlingordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet.

5. Rapporteringsplikt til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR)

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR) i henhold til lov om skatteforvaltning § 7-6.

Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer nedover i kontraktskjeden. Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er leverandørens ansvar og skal betales av ham.

6. Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Leverandøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger. Leverandøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom, leverandørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Leverandøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko. For å unngå at det skjer ulykker fordi ikke alle forstår informasjonen som blir gitt, gjelder følgende:

- Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.
- Alle på byggeplassen skal forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselskilter mv. Materialet skal foreligge på det språk vedkommende arbeidstaker bruker som morsmål, såfremt arbeidstakeren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk eller engelsk.

Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig. Ved vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan byggherren heve kontrakten dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om heving om så ikke skjer. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om leverandøren retter forholdene. Byggherren

kan på samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten på bygge- og anleggsplassen skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

7. Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Leverandøren er ansvarlig for at egne ansatte og ansatte hos underleverandører (herunder innleide) som direkte medvirker på kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om allmenngjort tariffavtale der denne kommer til anvendelse.
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere og arbeidstakere hos eventuelle underleverandører (herunder innleide). Dette gjelder bare for arbeidstakere som direkte medvirker på kontrakten. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal leverandøren rette forholdet. Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert.

Vesentlig mislighold av lønns- og arbeidsvilkår hos leverandøren kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving, selv om leverandøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet (herunder bemanningsselskaper), kan byggherren på samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

8. Bruk av underleverandører, herunder innleid arbeidskraft

Leverandøren kan ikke ha flere enn to ledd underentreprenører i kjeden under seg, jf. anskaffelsesforskriften. Ved vesentlig mislighold kan byggherren stanse eller heve kontrakten dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing eller heving om så ikke skjer. Leverandørens bruk av enkeltpersonforetak skal begrunnes skriftlig. Bruk av bemanningsselskap skal varsles byggherren og er underlagt arbeidsmiljøloven, herunder kravet om likebehandling i § 14-12a. Byggherren kan bare nekte bruk der han har saklig grunn.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

9. Mislighold av kontraktsforpliktelser - konsekvenser for senere konkurranser

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil bli nedtegnet og kan få betydning i senere konkurranser.

10. Revisjon

Byggherren, eller ekstern revisor engasjert av byggherren, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til slutfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.